

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

උක් පර්යේෂණ ආයතනයේ 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශන සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මාගේ වාර්තාවේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම කොටසේ සාකච්ඡා කර ඇති කරුණුවල වැදගත් බව හේතුවෙන් උක් පර්යේෂණ ආයතනයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, ආයතනය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය ආයතනය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

ආයතනයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, ආයතනයේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලැසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් ,වේතනාත්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය , ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ආයතනයේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ආයතනය ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශය
(අ) ඉදිරි මාස 12 ක කාලය තුළදී කල්පිරීමට නියමිත රු.64,436,187 ක ස්ථාවර තැන්පතු ශේෂ 02 ක් සහ රු.6,220,300 ක භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ දක්වා තිබුණු බැවින් ජංගම නොවන වත්කම් රු.70,656,487 කින් වැඩියෙන්ද ජංගම වත්කම් එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන්ද දක්වා තිබුණි.	ස්ථාවර තැන්පතු සහ භාණ්ඩාගාර අරමුදල් වර්ෂය තුළ විකිණීමට හෝ පරිභෝජනයට තබා නොගන්නා බැවින් හා 2020 වර්ෂයේ රාජ්‍ය විගණන නිර්දේශය මත පදනම්ව ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ පෙන්වීමට කටයුතු කරන බව.	අදහස්	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති ප්‍රකාරව වත්කම් වර්ග කර දැක්විය යුතුය.
(ආ) 2019 වර්ෂයේදී කොළඹ ප්‍රදේශයෙන් මිලදීගෙන තිබුණු පර්වස් 11.4 ඉඩම සහ ගොඩනැගිල්ල සඳහා රු.38,349,500 ක අත්පත් කර ගැනීමේ පිරිවැයක් දරා තිබුණි. මෙම දේපළ ගිණුම්ගත කිරීමේදී ඉඩම සහ ගොඩනැගිල්ල වෙන් වශයෙන් ගිණුම්ගත නොකර අත්පත් කර ගැනීමේ මුළු පිරිවැය ගොඩනැගිලි යටතේ ගිණුම්ගත කර වාර්ෂික ක්ෂය ගණනය කර තිබුණි.	කොළඹ කාර්යාලය සඳහා නිවස සහ ඉඩම එක් ඒකකයක් ලෙස මිලදී ගැනීමට ප්‍රසම්පාදන කටයුතු කළ බැවින් අදාළ වටිනාකම ගොඩනැගිලි යටතේ ගිණුම් ගත කිරීමට කටයුතු කරන බව.	අදහස්	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති ප්‍රකාරව ජංගම නොවන වත්කම් නිවැරදි වත්කම් පන්තීන් යටතේ හඳුනාගත යුතුය.
(ඇ) පිරිවැය රු.148,248,756 වූ දේපළ පිරියත හා උපකරණ අයිතම 2295 ක් සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර වත්කම් ලෙස දක්වා තිබුණු අතර එම වත්කම් වල ඇස්තමේන්තුගත ජීව කාලය සමාලෝචනය කර නැවත ගිණුම්ගත කර නොතිබුණු බැවින් ජංගම නොවන වත්කම් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 07 ප්‍රකාරව පිරිවැය හෝ ප්‍රත්‍යාගණිත අගය මත ක්ෂය ගැලපීම් සිදු කළ අතර එම වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණන වාර්තාව ලැබීමෙන් අනතුරුව අදාළ ප්‍රත්‍යාගණිත අගයන් පොත්වලට ගන්නා බව.	අදහස්	දේපළ පිරියත හා උපකරණ වල ඵලදායී ජීව කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කර ඒ අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

<p>(ඇ) 2020 වර්ෂයට අදාළ රු.892,801 ක පර්යේෂණ දීමනා සමාලෝචිත වර්ෂයේ වියදමක් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණු බැවින් වියදම එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>2020 වර්ෂයේ ආරම්භ කළ පර්යේෂණයක් සඳහා පර්යේෂණ දීමනා ඉල්ලුම් කර ඇති අතර පර්යේෂණය අවසන් කරන ලද්දේ 2023 වර්ෂයේ වන බැවින් ගෙවීම් එම වර්ෂයේ සිදුකර ඇති බව.</p>	<p>කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ වියදම් නිවැරදිව හඳුනාගත යුතුය.</p>
--	---	--

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මාසයට අදාළ රු.1,409,325 ක ගෙවිය යුතු සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ගිණුම්ගත කර නොතිබුණු බැවින් වර්ෂයේ වියදම සහ ජංගම වගකීම් එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.</p>	<p>ගෙවිය යුතු සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් රු. 1,409,325 ක් නිවැරදිව ගිණුම්ගත නොකිරීමේ වරද නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.</p>	<p>ගෙවිය යුතු ගිණුම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ දේපළ පිරිසත හා උපකරණ ක්ෂය වියදම රු. 840,223 අඩුවෙන් ගණනය කර තිබුණු බැවින් ජංගම නොවන වත්කම් එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් සහ වර්ෂයේ වියදම එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>දේපළ පිරිසත හා උපකරණ ක්ෂය නිවැරදිව ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කරන බව.</p>	<p>වාර්ෂික ක්ෂය වියදම නිවැරදිව ගණනය කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) ආයතනය විසින් භාවිතා කරන හෙක්ටයාර් 207.363 ක් වූ ඉඩම් කැබලි 03 ක වටිනාකම තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කර නොතිබුණු බැවින් ජංගම නොවන වත්කම් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>සියඹලාණ්ඩුව, දෙනියාය, එනසල්වත්ත හා කන්තලේ යන උප මධ්‍යස්ථාන වල අයිතිය සෘජුවම පර්යේෂණ ආයතනයට පැවරී නොමැති බැවින් හා නඩු කටයුතු සිදු කෙරෙමින් පවතින බැවින් මෙම ඉඩම්වල වටිනාකම් ගණනය කොට ගිණුම් ගත කිරීමට නොහැකි වී ඇති බව.</p>	<p>ඉඩම් වල භාවිත අයිතිය හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ඈ) පිරිවැය රු.6,207,600 ක් වූ ක්ෂේත්‍ර උපකරණ සහ කෘෂි උපකරණ සමාලෝචිත වර්ෂයේදී මෝටර් රථ ලෙස හඳුනාගෙන අදාළ පිරිවැය ගිණුම් අතර මාරුකර තිබුණු නමුත් එම වත්කම් වලට අදාළ සමුච්චිත ක්ෂය වටිනාකම් ගිණුම් අතර මාරුකර නොතිබුණි.</p>	<p>මෝටර් රථ වාහන සමුච්චිත ක්ෂය ගිණුමෙන් මාරු කර ගැලපීමට කටයුතු කරන බව.</p>	<p>වත්කම්වලට අදාළ නිවැරදි සමුච්චිත ක්ෂය ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>

1.5.3 අධිකාරි බලය නොලත් ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) පුනරාවර්ථන වියදම් සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් නිකුත් කරන අරමුදල්</p>	<p>උක් වගාව හා ඒ ආශ්‍රිත කටයුතු සංවර්ධනය කිරීමේදී ක්ෂේත්‍රයේ</p>	<p>ජාතික රක්ෂණභාර</p>

යොදා ගනිමින් ආයතනය විසින් වෛද්‍යාධාර රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු අතර ඒ වෙනුවට ජාතික රක්ෂණභාර අරමුදල මගින් රක්ෂණවරණය ලබාගත යුතු බව ජාතික අයවැය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් 2017 වර්ෂයේදී දැනුම් දී තිබුණි. ඒ පිළිබඳව අවධානය යොමු නොකර සමාලෝචිත වර්ෂයේදීද භාණ්ඩාගාර අරමුදල් යොදා ගනිමින් රු. 10,364,935 ක වෛද්‍යාධාර දීමනා ගෙවා තිබුණි.

සේවකයන්ට ඇතිවන සෞඛ්‍ය ගැටළු සම්බන්ධව සහනයක් සැලසීම මෙම වෛද්‍යාධාර ක්‍රමය ආරම්භ කිරීමට හේතු වී ඇති අතර දැනට වෙනත් විකල්ප රක්ෂණ ක්‍රමවේදයන් ලබා ගැනීම සම්බන්ධව අධ්‍යයනය කරමින් පවතින බව.

අරමුදල මගින් රක්ෂණවරණය ලබාගත යුතුය.

(ආ) ආයතනයේ අරමුදල් භාවිතා කර සේවකයින් සඳහා නිවාස ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට සේවකයින් 07 දෙනෙකුගෙන් රු. 4,271,069 ක නිවාස ණය අය වීමට තිබුණි. තවද අදාළ නිවාස ණය යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ලබාගත් අනුමැතිය පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

සේවක සුභසාධක කටයුතු යටතේ වක්‍රීය ගිණුමක් (Revolving Account) පවත්වා ගැනීම මගින් මෙම නිවාස ණය යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කර පවත්වා ගෙන යනු ලබන අතර එය වරින් වර සංශෝධනයට ලක්කර පාලක මණ්ඩල අනුමැතිය ලද පසු ආයතනයේ කාර්යාල කාර්ය සංග්‍රහය (MOP) අනුව ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන බව.

විධිමත් අනුමැතිය ලබාගැනීමෙන් පසුව ණය යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්
1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සීනි නිෂ්පාදන ආයතන 03 කින් ලැබිය යුතු වසර 02 ක සිට වසර 05 ක කාලයක් දක්වා පැරණි ණය ශේෂ රු. 4,890,951 ක මුදලක් දක්වා අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	රාජ්‍ය ආයතන 02ක් වන ,කන්තලේ සීනි සමාගමෙන් හා ලංකා සීනි සමාගමෙන් ලැබිය යුතු ණය අයකර ගැනීම සඳහා අමාත්‍යාංශ මට්ටමින් සාකච්ඡා සිදු කෙරෙමින් පවතින බව.	බාහිර ආයතනවලින් ලැබිය යුතු මුදල් අයකරගත යුතුය.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය -----			
(i) මු.රෙ 107, 108, 371 (2) (ආ)	සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේදී සැපයුම්කරුවන් වෙත රු. 2,968,668 ක් අත්තිකාරම් මුදල් ගෙවා තිබුණු අතර විගණක දිනය වූ 2024 මාර්තු 12 දින වන විටත් ඉන් රු. 2,574,868 ක අත්තිකාරම් පියවා නොතිබුණි.	2024 වර්ෂය මුලදී කඩිනමින් පියවීමට කටයුතු කරන බව.	අදාළ මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
(ii) මුදල් රෙගුලාසි 757(2) සහ (4)	භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තා විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි	2024.03.31 දින වන විට සකස් කර විගණකාධිපති වෙත වාර්තා කරන බව.	අදාළ මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
(iii) මුදල් රෙගුලාසි 1646	දෛනික ධාවන සටහන් විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	විගණකාධිපති වෙත කඩිනමින් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	අදාළ මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.49,180,086 ක උනන්දුවක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ උනන්දුව රු.68,450,176 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.19,270,090 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම රු.25,227,666 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණු අතර මෙහෙයුම් වියදම් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු.5,955,980 ක ඉහළ යාම මෙම වර්ධනයට හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

- (අ) ඉකුත් වර්ෂයේ රු.262,530,000 ක් වූ රජයේ ප්‍රාග්ධන හා අයහාර ප්‍රදානය සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.286,096,000 ක් දක්වා රු.23,566,000 කින් වැඩි වී තිබුණි.
- (ආ) ඉකුත් වර්ෂයේ රු.7,752,807 ක් ස්ථාවර තැන්පතු පොලී ආදායම් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.11,998,812 දක්වා රු.4,246,005 කින් වැඩි වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 අනාර්ථික ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>කන්තලේ සීනි කර්මාන්තශාලාව ආරම්භ කිරීමේ අරමුණින් ඊට අවශ්‍ය බීජ උක් සැපයීම, ප්‍රදේශයට සුදුසු උක් ප්‍රභේද තෝරා ගැනීම ඇතුළුව පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැපයීම අරමුණු කරගෙන 2011 වර්ෂයේදී කන්තලේ සීනි කර්මාන්තායතනය සතු ඉඩමෙන් අක්කර 400 ක භූමි ප්‍රමාණයක් හා ගොඩනැගිලි 13 ක් ලබාගෙන තිබුණි. 27 දෙනෙකුගෙන් යුත් කාර්ය මණ්ඩලයක් අනුයුක්ත කර 2023 වර්ෂය දක්වා වසර 12 ක කාලයක් පුනරාවර්ථන හා ප්‍රාග්ධන වියදම් වශයෙන් රු. මිලියන 139 ක් වැයකර තිබුණද, කන්තලේ සීනි කර්මාන්තායතනය ආරම්භ නොකිරීම නිසා දරන ලද පිරිවැය නිෂ්කාර්ය වී තිබුණි.</p>	<p>රේඛීය අමාත්‍යාංශය සමඟ සාකච්ඡා කර ලිඛිතව උපදෙස් ලබාගෙන ඒ අනුව කටයුතු කරන බව.</p>	<p>කන්තලේ උපමධ්‍යස්ථානය පවත්වාගෙන යාමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව නැවත සලකා බැලීමටත්, එහි වත්කම්වලින් නිසි ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.</p>

3.2 හඳුනාගත් පාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>අවස්ථා 05 කදී ගබඩාව තුළ පැවති වටිනාකම රු. 456,373 ක් වූ ග්ලයිෆොසෙට් ලීටර් 860 ක් බැරල් වලින් කාන්දු වී තිබුණු බව දක්වමින් එම ප්‍රමාණය තොග ලේඛන වලින් අඩුකර තිබුණි. මුදල් රෙගුලාසි 103 සහ 104 ප්‍රකාරව කටයුතු කර වගකිව යුතු පාර්ශවයන්ගෙන් එම පාඩුව අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>ගබඩා භාරකරු විසින් අධ්‍යක්ෂ /ප්‍ර.වි.නි ගේ අවධානයට යොමුකර මෙම ප්‍රමාණයන් තොග ලේඛන වලින් ගැලපීම් කර ඇති අතර ඒ සඳහා සත්‍ය වශයෙන්ම වගකිව යුතු පාර්ශවයන් කවුරුන්ද යන්න නිශ්චය කිරීම ගැටළු සහගත බව.</p>	<p>අදාළ මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.</p>

3.3 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) කාර්යාල සංවිධාන සංග්‍රහයක් (MOP) සකස් කිරීම සඳහා 2019 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන පරිපාලන (SLIDA) ආයතනයට රු. 217,383 ක අත්තිකාරම් මුදලක් ගෙවා තිබුණු නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් කාර්යාල සංවිධාන සංග්‍රහය සකස් කර නොතිබුණි.</p>	<p>කාර්යාල සංවිධාන සංග්‍රහය (MOP) සකස් කිරීම අවසන් අදියරේ පවතින අතර මෙම වසරේ අවසන් කිරීමට හැකිවන බව.</p>	<p>අත්තිකාරම් මුදල් නිරවුල් කළ යුතුය.</p>

(ආ) උපාධි පාඨමාලා සහ වෙනත් වෘත්තීය විභාග හැදෑරීම සඳහා නිලධාරීන් 06 දෙනෙකු වෙත 2003 වර්ෂයේ සිට රු. 17,527,351 ක් ගෙවා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම පාඨමාලා කාලයන් අවසන් වී තිබුණු නමුත් නිලධාරීන් විසින් අදාළ සුදුසුකම් සම්පූර්ණ කරගත් බව විගණනයට තහවුරු නොකෙරුණි.

නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු උපාධි පාඨමාලාව සම්පූර්ණ කර උපාධි ප්‍රධානෝත්සවය පවත්වන තෙක් සහතික ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැකි වී ඇති අතර අනෙකුත් අය පාඨමාලා සම්පූර්ණ නොකිරීම සම්බන්ධයෙන් ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලය දැනුවත් කර පාලක මණ්ඩලය විසින් ඔවුන්ට පාඨමාලාව අවසන් කිරීම සඳහා අවසන් දින වකවානු නියම කර ඇති බව.

උපාධි පාඨමාලා සහ වෘත්තීය විභාග සඳහා ගාස්තු රජයේ මුදලින් දැරීමට පෙර විධිමත් අනුමැතිය ලබාගත යුතුය.

3.4 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2019 වර්ෂයේදී සංවර්ධන කටයුතු අවසන් කරන ලද SL03 983 , SL03 1025 සහ SL03 1077 යන උක් ප්‍රභේද නිකුත් කිරීම සඳහා කරනු ලබන මහමෝල් පරීක්ෂණය (Large – Mill Test) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන තෙක් සිදුකර නොතිබුණි.	SL 03 0336 ප්‍රභේදය සඳහා 2023 වසරේ මහ මෝල් පරීක්ෂණය (Large Mill Test) සිදු කරන ලද අතර, SL 03 1025 ප්‍රභේද සහ SL 03 1077 ප්‍රභේද සඳහා 2024 වර්ෂයේ සහ SL 03 983 ප්‍රභේද සඳහා 2025 වර්ෂයේ මහ මෝල් පරීක්ෂණය (Large Mill Test) සිදු කරන ලද බව.	මහ මෝල් පරීක්ෂණ නොපමාව සිදුකළ යුතුය.
(ආ) ආයතනය විසින් 2012 වර්ෂයේදී හඳුන්වාදී තිබුණු SL96128 උක් ප්‍රභේදය ශ්‍රී ලංකාවේ උක් වගාකරුවන් බහුල වශයෙන් වගා කරන අතර හඳුන්වාදීමේදී එහි සිනි උකහා ගැනීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 8.2 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය වන විට මෙම ප්‍රභේදයේ සිනි උකහා ගැනීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 6.5 ක් ලෙස ක්‍රමානුකූලව අඩුවී තිබුණු අතර සිනි නිෂ්පාදනය සහ එතනෝල් නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් සියයට 16 කින් සහ සියයට 38 කින් අඩුවී තිබුණු නමුත් ආයතනය විසින් මෙම ගැටළු හඳුනාගෙන නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	සිනි උකහා ගැනීම අඩුවීමට හේතුවී ඇති වගා කළමනාකරණ කටයුතු දුර්වලතා මෙන්ම නිර්දේශිත පරිදි මේරූ අස්වනු නෙලීම, නියමිත කාලය තුළ ඇඹරීම මෙන්ම කර්මාන්තායතනය තුළ ඉහළ සිනි නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාවය පවත්වා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් අදාළ පාර්ශවයන් දැනුවත් කරමින් මේවන විට තත්වය නිවැරදි කර ගැනීමට කටයුතු කරනු ලබනු ලැබේ. මෙම හඳුනාගත් අඩුපාඩු සහ සිනි අස්වැන්න සම්බන්ධ නිර්දේශ ඇතුළත් වාර්තාවක් 2023 වර්ෂයේ වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය	වැඩිදියුණු කළ උක් ප්‍රභේද කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතුය.

මගින් සිනි කර්මාන්තශාලා වෙත යොමු කිරීමට කටයුතු කරන ලද බව.

(ඇ) ආයතනය විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍ර අත්හදා පේටන්ට් බලපත්‍රය ලබා නිෂ්පාදන කටයුතු අවසන් කර තිබුණු බැලීම සම්පූර්ණ කිරීමෙන් ගැනීමට කටයුතු කළ පොහොර ශාක පෝෂක නිෂ්පාදනයක් සහ පසුව පේටන්ට් බලපත්‍ර සඳහා යුතුය. පළිබෝධ නිෂ්පාදන 05 ක් සඳහා පේටන්ට් අයදුම් කරනු ලැබේ. බලපත්‍ර ලබාගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

3.5 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) නිලධාරීන් 48 දෙනෙකු සඳහා මාසිකව කුලී අයකිරීමෙන් තොරව ලබාදී තිබුණු නිල නිවාස සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී විදුලි ගාස්තු වෙනුවෙන් ආයතනය විසින් රු.2,034,663 ක් වැයකර තිබුණි.	1981 අංක 75 දරණ උක් පර්යේෂණ ආයතන පනත අනුව ස්ථාපිත කර ඇති මෙම ආයතනය දුෂ්කර ප්‍රදේශයක පිහිටා ඇති බැවින් සේවකයන් බඳවා ගැනීමත්, ඔවුන් රඳවා ගැනීමත් අරමුණු කරගෙන එය ආරම්භයේදී මෙම පනත මගින් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි සේවක සුභසාධක කටයුතු යටතේ නිල නිවාස සඳහා බීමට පමණක් ජල සම්පාදන මණ්ඩලය ජලය ඒකක 4 ක් පමණක් ලබා දීමට කටයුතු කරන අතර සීමාව ඉක්මවා පාවිච්චි කරන්නේ නම් එය අය කර ගැනීමට කටයුතු කරන බව දන්වා ඇත.	නිල නිවාසය සඳහා නියමිත පරිදි කුලී මුදල් අයකළ යුතුය. නිල නිවාසවල විදුලි ගාස්තු හා ජල ගාස්තු අදාළ නිලධාරීන් විසින් දරාගත යුතුය.
(ආ) කාර්යාලයේ සහ නිල නිවාස වල ජල ගාස්තු වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ආයතනය විසින් රු.312,674 ක් වැයකර තිබුණි. නිල නිවාස සඳහා ජල මීටර් සවිකර නොතිබුණු බැවින් නිල නිවාසවල ජල පරිභෝජන ඒකක පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.	1981 අංක 75 දරණ උක් පර්යේෂණ ආයතන පනත අනුව ස්ථාපිත කර ඇති මෙම ආයතනය දුෂ්කර ප්‍රදේශයක පිහිටා ඇති බැවින් සේවකයන් බඳවා ගැනීමත්, ඔවුන් රඳවා ගැනීමත් අරමුණු කරගෙන එය ආරම්භයේදී මෙම පනත මගින් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි සේවක සුභසාධක කටයුතු යටතේ නිල නිවාස සඳහා බීමට පමණක් ජල සම්පාදන මණ්ඩලය ජලය ඒකක 4 ක් පමණක් ලබා දීමට කටයුතු කරන අතර සීමාව ඉක්මවා පාවිච්චි කරන්නේ නම් එය අය කර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	නිල නිවාස සඳහා වෙනම ජල මීටර් සවිකළ යුතුය. ජල ගාස්තු අදාළ නිලධාරීන් විසින් දැරිය යුතුය.

3.6 අරමුදල් උන උපයෝජනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>ආයතනය විසින් මහජන බැංකුවේ සහ ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ පවත්වාගෙන යන ජංගම ගිණුම් 02 ක පසුගිය වර්ෂ 04 ක සාමාන්‍ය ශේෂය රු. 5,453,758 ක් ව පැවති අතර එම අතිරික්ත මුදල් ආදායම් උපයාගත හැකි මාර්ගවල ආයෝජනය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමුකර නොතිබුණි.</p>	<p>මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් උක් පර්යේෂණ ආයතනයට මුදල් ලැබීම් ප්‍රමාද වන විට හෝ අඩුවෙන් මුදල් ලැබෙන අවස්ථාවල මෙම ගිණුම් සතු මුදල් ප්‍රයෝජනයට ගන්නා බැවින් ආයෝජන කටයුතු සඳහා යොදා ගෙන නැත. නමුත් ඉදිරියේදී විධිමත් අනුමැතිය මත අදායම් උපයා ගැනීමේ මාර්ග වල ආයෝජනය කිරීමේ හැකියාව සොයා බලා ඒ අනුව කටයුතු කරන බව.</p>	<p>ජංගම ගිණුම්වල පවතින අතිරික්ත මුදල් ඵලදායී ලෙස යෙදවිය යුතුය.</p>

3.7 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීම		
<p>2019 වර්ෂයේ සිට ඉදිකිරීම් කර්මාන්ත 30 ක් සඳහා බාහිර පුද්ගලයින් 03 දෙනෙකු සහ ආයතනයක් මගින් රු.68,636,070 ක ඇස්තමේන්තු සකස් කර තිබුණු අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය කෙරේ.</p>		
<p>(i) ඉදිකිරීම් කර්මාන්ත 10 ක් සඳහා රු. 34,931,153 ක ඇස්තමේන්තු සකස් කර තිබුණු අතර ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ කොන්ත්‍රාත් පරිපාලන ගාස්තු ලෙස රු. 1,471,122 ක මුදලක් මහවැලි අධිකාරියේ නියෝජ්‍ය නේවාසික ව්‍යාපාර කළමනාකාර (ඉංජිනේරු) වරයෙකුගේ පෞද්ගලික ගිණුමකට ගෙවා තිබුණි.</p>	<p>ඉදිකිරීමේ කර්මාන්ත 10 ක් සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය මගින් ඉංජිනේරු සේවාව ඉල්ලුම් කර ඇති අතර ඒ වෙනුවෙන් ලබාදී ඇති සේවා ගාස්තු ගෙවීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරියේ ප්‍රධාන ඉංජිනේරුගේ 2020/08/28 දිනැති ඉල්ලීම් ලිපියේ දක්වා ඇති පරිදි වෙක්පත් ලබාදීම සඳහා නම හා ගිණුම් අංකය ලබාදී ඇති අතර ඒ අනුව ගෙවීම් කටයුතු සිදුකර ඇති බව.</p>	<p>පෞද්ගලික සමාගමකට ගෙවා ඇති මුදල් නැවත අයකර ගත යුතුය.</p>
<p>(ii) වලව නියෝජ්‍ය නේවාසික ව්‍යාපාර කළමනාකාර (ඉංජිනේරු) වරයා විසින් මහවැලි අධිකාරියේ ලිපි ශීර්ෂ භාවිතා කර ඉදිකිරීම් කර්මාන්ත 02 ක් සඳහා 2021 වර්ෂයේ සකස් කර තිබුණු රු. 24,411,265 ක ඇස්තමේන්තු වලට අදාළ වැඩ කොටස් විගණන දිනය වූ 2024 මාර්තු 13 දින වන විටත් ආරම්භ</p>	<p>2021 වර්ෂයේ දෙතියායේ පරණ වැට අලුත්වැඩියාව සහ මාර්ග සංවර්ධනය හා දෙතියාය උප මධ්‍යස්ථානයේ තාපජය හා දැල්වැට ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරියේ ඉංජිනේරුවරයා විසින් ලබාදුන් ඇස්තමේන්තුවට අදාළව ඉදිකිරීම් කිරීමට ප්‍රමාණවත් අයවැය</p>	<p>අනුමැතියකින් තොරව පෞද්ගලික ගිණුමකට ගෙවා ඇති රාජ්‍ය මුදල් නැවත අයකරගත යුතුය.</p>

කර නොතිබුණු නමුත් ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ ගාස්තු ලෙස රු. 976,425 ක් එම නිලධාරියාගේ පුද්ගලික ගිණුමට ගෙවා තිබුණි.

ප්‍රතිපාදනයන් නොමැති වීම නිසා අදියර කිහිපයකින් එම කාර්යයන් සිදු කිරීමට යෝජනා වූ අතර මේ සඳහා මිලදී ගත් ද්‍රව්‍ය යොදා ගනිමින් 2024 වර්ෂයේ කොටසක් සහ ඉදිරි වර්ෂ වලදීද ඉතිරි කොටස් වලට අදාළ ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදු කරන බව.

(iii) විගණක දිනය වන 2024 මාර්තු 13 දින වන විටත් වැඩ ආරම්භ කර නොතිබුණු ඉහත 1 හා 2 හි සඳහන් කර්මාන්ත 02 කට අදාළව රු. 976,425 ක ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ ගාස්තුව ගෙවීමට 2021 ඔක්තෝබර් 15 දින ප්‍රාදේශීය ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින් අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි. ඒ අනුව විගණක දිනය වූ 2024 මාර්තු 13 දින වන විටත් ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදුකර නොතිබුණු මෙම ඉදිකිරීම් කර්මාන්ත සඳහා ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ ගාස්තු ලෙස බාහිර පුද්ගලයෙකු වෙත රු.976,425 ක් ගෙවීමට ප්‍රාදේශීය ප්‍රසම්පාදන කමිටුව අනුමත කර තිබුණු බැවින් කමිටුව විසින් බලය අභිබවා කටයුතු කර ඇති බව නිරීක්ෂණය කෙරේ.

දෙනියාය පැරණි වැට සහ දෙනියාය දැල්වැට හා තාප්පය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතනයක් වන මහවැලි අධිකාරියේ ප්‍රධාන ඉංජිනේරුවරයෙකු වෙතින් ඇස්තමේන්තුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වූයේ පෙර පැවති ඉංජිනේරු ඇස්තමේන්තු වල පැවති දුර්වලතාවයන් නිසා එම දුර්වලතාවයන් අවම කිරීමේ අරමුණින් මෙන්ම ඒ සඳහා වැයවන නිශ්කාර්යය වියදම් අවම කිරීම වෙනුවෙන්ය. එබැවින් ඉංජිනේරු සේවාව සඳහා ගෙවිය හැකි අනුමත අනුපාතය මත (5% ක උපරිමය) ගෙවීම සඳහා ප්‍රසම්පාදන කමිටුව නිර්දේශ ලබා දී ඇති බැවින් කමිටුව බලය අභිබවා කටයුතු කර නොමැති බව.

බලය අභිබවා කටයුතු කළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව විනයානුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

(iv) ඉදිකිරීම් කර්මාන්ත 20 ක් සඳහා බාහිර පුද්ගලයින් දෙදෙනෙකු සහ ආයතනයක් වෙතින් රු.33,704,917 ක ඇස්තමේන්තු සකස් කර ගෙන ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීම් ගාස්තු වශයෙන් රු. 621,456 ක් ගෙවා තිබුණු අතර එම ගාස්තු ගෙවීමේ පදනම සහ ගාස්තු ගෙවීම සඳහා අනුමැතිය විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

උක් පර්යේෂණ ආයතනයේ ලියාපදිංචි සේවා සපයන්නන් වන බැවින් ඔවුන්ගෙන් සෘජුවම ඉංජිනේරු සේවය ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී. එසේම පෙර ඉංජිනේරු හා තාක්ෂණ නිලධාරීන්ගේ ඇස්තමේන්තුවල පැවති දුර්වලතා නිසා, රාජ්‍ය ආයතනයක් වන මහවැලි අධිකාරියේ ප්‍රධාන ඉංජිනේරුවරයාගේ සහය ආයතනය ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන ලද අතර ඒ සඳහා ප්‍රසම්පාදන කමිටු නිර්දේශයද ලබා ගෙන ඇති බව.

විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව බාහිර පුද්ගලයන්ට සහ ආයතනවලට ගෙවා ඇති මුදල් අයකරගත යුතුය.

(v) කර්මාන්ත 20 ක් සඳහා බාහිර පුද්ගලයින් 03 දෙනෙකු සහ ආයතනයක් විසින් රු.33,371,917 ක ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේදී අවශ්‍ය වන ප්‍රමාණ පත්‍ර සකස් කර නොතිබුණු බැවින් සකස් කර තිබුණු ඇස්තමේන්තුවල නිරවද්‍යතාවය විගණනයට සනාථ නොකෙරුණි.

ආයතනය විසින් ඇස්තමේන්තු හා සැලසුම් බාහිර ඉංජිනේරුන්ගෙන් ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන ලද අතර ප්‍රමාණ පත්‍ර වෙන වෙනම ලබා ගෙන නොමැත. ඉදිරි කොන්ත්‍රාතවලදී ප්‍රමාණ පත්‍ර සකස් කිරීමට කටයුතු කරන බව.

ප්‍රමාණපත්‍ර සකස් කර ඒ අනුව නිවැරදිව ඉදිකිරීම් ඇස්තමේන්තු සකස් කළ යුතුය.

(ආ) දෙනියාය උක් බීජ අභිජනන මධ්‍යස්ථානයේ පිවිසුම් මාර්ගය, රැඳවුම් බැම්ම සහ ගේට්ටුව ඉදිකිරීම.

වැඩ විෂයයන් 15 ක් ඇතුළත් කර රු.1,285,930 ක ඇස්තමේන්තුවක් සකස් කර තිබුණු අතර ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ ගාස්තු ලෙස බාහිර පුද්ගලයෙකු වෙත රු. 19,289 ක් ගෙවා තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(i) අනුමත ඇස්තමේන්තුවට ඇතුළත් කර නොතිබුණු වැඩ විෂයයන් 09 ක් ඉටුකර තිබුණු අතර ඒ සඳහා අනුමැතියක් ලබානොගෙන කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත රු.1,041,165 ක් ගෙවා තිබුණි.

ආයතනයේ අවශ්‍යතාවය මත මෙම කොන්ත්‍රාත්තුවේ වැඩ ප්‍රමාණයේ වෙනස් වීම සහ අලුතින් වැඩ කොටස් එකතු වීම නිසා එවකට සිටි අධ්‍යක්ෂ තුමාගේ උපදෙස් පරිදි බාහිර ඉංජිනේරු ඇස්තමේන්තුවක් ලබාගෙන එය අනුමත කර ඒ සම්බන්ධව වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය ද ඇතුළත් කොට, ආයතනයේ පාලක මණ්ඩල අනුමැතියෙන් පසුව 2023 වර්ෂයේදී මෙම ගෙවීම් සිදුකර ඇති බව.

නිසි අනුමැතිය රහිතව සිදුකර ඇති ගෙවීම් පිළිබඳව වගකිවයුතු නිලධාරීන්ට විනයානුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

(ii) ඉටු කරන ලද සත්‍ය වැඩ ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකට ගෙවා තිබීම හේතුවෙන් අවස්ථා තුනකදී රු.163,598 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

මැනුම් පත්‍ර පරීක්ෂාවේදී එහි ගණිතමය දෝෂයක් නිසා මීටර් 0.3 වෙනුවට මීටර් 3.0 ලෙස මුද්‍රණය වී ඇති අතර ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ලට ඉදිරිපසින් සකස් කර තිබූ ප්‍රධාන රැඳවුම් බැම්මෙහි දකුණු පස කොටසෙහි, මැනුම් දෝෂයක් නිසා මීටර් 2.19ක් ද වම්පස කොටසෙහි, මැනුම් පත්‍ර පරීක්ෂාවේදී එහි මැනුම් දෝෂයක් නිසා මීටර් 1.88 ක් වෙනුවෙන් ද වැඩිපුර ගෙවා ඇති බව නිරීක්ෂණය වී ඇත. ඒ වෙනුවෙන් වැඩිපුර ගෙවා ඇති රු. 163,598 ක මුදල කොන්ත්‍රාත්කරුගේ රඳවා ගැනීමේ මුදලින් අයකිරීමට කටයුතු කරන බව.

වැඩිපුර ගෙවා ඇති මුදල් අයකර ගත යුතුය.

(iii) නියමිත සම්මත මිලගණන් යොදානොගෙන වැඩ විෂයයන් දෙකකට අදාළව ගෙවීම් කර තිබීම හේතුවෙන් රු.263,603 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

බාහිර ඉංජිනේරුවරයකු විසින් තාක්ෂණික කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන ලබාදී ඇති අනුපාතයන් (Rates) පදනම් කරගනිමින්, කලුගල් බැම්ම සඳහා ප්‍රසම්පාදන කමිටු අනුමැතියට යටත්ව අදාළ කාර්යන් සඳහා ගෙවීම් කරන ලද බව.

වැඩිපුර ගෙවා ඇති මුදල් නැවත අයකරගත යුතුය.

- (iv) කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමට අනුව 2019 දෙසැම්බර් 10 දිනට පෙර ඉදිකිරීම් කටයුතු නිමකළ යුතු වුවද, සත්‍ය වශයෙන් වැඩ නිමකළ දිනය 2020 අප්‍රේල් 10 දින වූ බැවින් දින 122 ක අනුමත නොකළ ප්‍රමාද කාලයක් පැවතුණි. අමතර කොන්ත්‍රාත් කාලය වෙනුවෙන් ප්‍රමාද ගාස්තු අයකිරීමට අදාළ විධිවිධාන කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමට ඇතුළත් කර නොතිබුණි. දෙනියාය උප මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රවේශ මාර්ගය පැතිබැම්ම ඉදිකිරීම සඳහා ලබාදුන් කොන්ත්‍රාත්තුවට අදාළ ඉදිකිරීම් සිදුකරන අවස්ථාවේ අධික වර්ෂාව පැවති බැවින් එම ඉදිකිරීම් ප්‍රමාද විය. ප්‍රමාද කාලය සම්බන්ධයෙන් අයකිරීම් සිදුකළ යුතු ආකාරය කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමේ ඇතුළත්ව නොතිබුණු අතර ඉදිරියේදී කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමට ප්‍රමාද ගාස්තු අය කිරීමට අදාළ කොන්දේසි ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. ප්‍රමාද ගාස්තු අයකිරීමට අදාළ ප්‍රතිපාදන ගිවිසුම් වලට ඇතුළත් කළ යුතුය.
- (v) ඉදිකිරීමට අදාළ රු.60,048 ක් වූ කාර්යසාධන බැඳුම්කරය 2020 පෙබරවාරි 01 දිනෙන් කල් ඉකුත් වී තිබුණු නමුත් ඉදිකිරීම නිම කිරීමට ගතකරන ලද අමතර කාලයට අනුරූපීව කාර්යසාධන බැඳුම්කරයේ කාලය දීර්ඝ කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. රු.60,048 ක් වූ කාර්ය සාධන බැඳුම්කරය 2020 පෙබරවාරි 01 දිනට කල් ඉකුත්ව තිබූ බව විගණනයට නිරීක්ෂණය විය. සාමාන්‍යයෙන් එවැනි කටයුතු නිවැරදිව සිදු කරන නමුත් අහඹුවෙන් සිදුවන මෙවැනි අතපසුවීම්ද වලක්වා ගැනීමට කටයුතු කරන බව. වගකිව යුතු නිලධාරීන් සම්බන්ධයෙන් විනයානුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

3.8 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>දේශීය උක් වගාවේ උසස් වාණිජමය උක් ප්‍රභේද දියුණු කිරීම හා ඒ සඳහා පර්යේෂණ පැවැත්වීම වෙනුවෙන් පිහිටුවා ඇති උක් පර්යේෂණ ආයතනයේ පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය ප්‍රධාන තනතුරු වන නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක (පර්යේෂණ සහ තාක්ෂණ හුවමාරු) තනතුර 2020 වර්ෂයේ සිටද ප්‍රධාන තාක්ෂණ හුවමාරු නිලධාරී තනතුර හා ප්‍රධාන පර්යේෂණ නිලධාරී තනතුරු 05 ක් එම තනතුරු ඇතිකළ දින සිට ද පුරප්පාඩුව පැවතුණි. තවද 2013 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ජ්‍යෙෂ්ඨ තාක්ෂණික හුවමාරු නිලධාරී සහ පර්යේෂණ නිලධාරී තනතුරු 06 ක් පුරප්පාඩුව පැවතුණි.</p>	<p>2024.01.29 දින කළමණාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය සඳහා අමාත්‍යාංශය වෙත ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එය අමාත්‍යාංශය විසින් 2024.03.02 දින කළමණාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමු කර ඇත. ප්‍රධාන පර්යේෂණ නිලධාරී තනතුරු හා ප්‍රධාන තාක්ෂණ සම්ප්‍රේෂණ නිලධාරී තනතුර සඳහා අවස්ථා කීපයකදීම පුවත්පත් දැන්වීම් මගින් අයදුම්පත් කැඳවූ අතර සුදුසුකම් ලත් අයදුම්කරුවන් අයදුම් කර නැති බව.</p>	<p>පුරප්පාඩු පිරවිය යුතුය.</p>